



Representantforslag 96 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Svein Flåtten, Rigmor Andersen Eide og Borghild Tenden

Dokument 8:96 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Svein Flåtten, Rigmor Andersen Eide og Borghild Tenden om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet

Til Stortinget

Bakgrunn

Rapporteringskrav, skjemaer og regelverk er tyngende for næringslivet. De totale administrasjonskostnadene næringslivet har med å følge opp krav fra det offentlige i tilknytning til rapportering og skjemaer, beløper seg til drøye 54 mrd. kroner (2006-kroner), eller om lag 2 pst. av bruttonasjonalprodukt (BNP) i 2012.

Kostnadene fordeler seg på tre typer informasjonskrav, henholdsvis innberetning til myndighet, opplysning til tredjepart og dokumentasjon. Innberetning til myndighet er gjerne forbundet med innsending av skjema. Samtidig er det store mengder informasjon som skal rapporteres inn, men der det ikke finnes et tilhørende skjema. Denne informasjonen kan sendes inn per e-post eller andre elektroniske løsninger, per brev eller per telefon.

Opplysninger til tredjepart er krav om at en næringsvirksomhet skal informere eller kunne dokumentere gitte opplysninger overfor en part som ikke er en offentlig myndighet. Dette kan for eksempel være nabovarsler eller lovpålagt forbrukerinformasjon. Den siste kategorien er informasjon som skal dokumenteres og eventuelt fremvises ved tilsyn. Dette kan være alt fra regnskap til dokumentasjon av at standarder følges. Fordelingen mellom de tre type informasjonskrav er som følger for 2009:

| Type informasjonskrav | Mill. kroner | Prosent |
|----------------------------|--------------|---------|
| Innberetning til myndighet | 15 208 | 28 |
| Opplysning til tredjepart | 5 348 | 10 |
| Dokumentasjon | 33 510 | 62 |
| Sum | 54 066 | 100 |

Forslagsstillerne ønsker generelt enklere regelverk og i tillegg at man kan lette på rapporteringsbyrdene, slik at næringslivet kan fokusere på sine primær oppgaver. Med dette forslaget ønsker man å se på noen konkrete forenklingstiltak, blant annet skissert av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF) og Revisorforeningen. Forslagsstillerne har i størst mulig grad forsøkt å foreslå konkrete tiltak som kan iverksettes. I noen tilfeller har man sett seg nødt til i forslagene å henvise til rapporter som inneholder forslag til forbedringer og forenklinger for å begrense omfanget og detaljrikdommen. Disse rapportene inneholder i slike tilfeller konkrete forslag, ofte med lovendringsforslag utarbeidet. Eksempler på slike rapporter er: «Forslag fra Bokføringsstandardstyret – Gjennomgang av bokføringsregelverket (Delrapport I-III)» og rapporten «Forenkling og modernisering av aksjeloven» av Gudmund Knudsen, utarbeidet for Justis- og politidepartementet.

Rambøll Management Consulting (Rambøll) utarbeidet i 2008 en kartlegging av næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av regelverk knyttet til ulike områder under de forskjellige departementer på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD). NHD presenterte i 2010 en oppdatering som viste utviklingen i administrative kostnader. Denne var også utarbeidet av Rambøll.

Denne oppdaterte rapporten viste en nedgang i administrative kostnader på 288 mill. kroner fra 2006

til 2009, eller en nedgang på 0,5 pst. Hoveddelen av denne reduksjonen skyldes at RISK-regelverket er falt bort. Altinn medfører også lavere administrativ tidsforbruk for næringslivet.

Utfordringen er at størsteparten av administrative byrder for næringslivet knytter seg til regelverk og rapporteringskrav under Finansdepartementets område. Av de 54 mrd. kronene i administrative kostna-

der som tynger næringslivet ligger 39 mrd. kroner under Finansdepartementet, eller 72 pst. Dette knytter til direkte og indirekte skatt, samt statistikk og en egen rapport for etterlevelse av finansmarkedsregelverket.

Tabell 3.1 i Rambølls rapport publisert under NHD i 2010 viser fordelingen i administrative byrder for næringslivet fordelt per departement:

Tabell 3.1 Kostnader per departement 2006–2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

| Departement | Omstillingskostnader | 2006 Administrative kostnader | 2009 Administrative kostnader | Utvikling i kroner | Utvikling i % |
|-------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------------|--------------------|---------------|
| AID | – | 2 821 269 | 2 848 361 | 27 092 | 1,0 % |
| FIN | 245 900 | 39 153 995 | 38 943 646 | -210 349 | -0,5 % |
| FKD | – | 524 962 | 520 439 | -4 523 | -0,9 % |
| HOD | – | 2 884 684 | 2 878 423 | -6 261 | -0,2 % |
| JD | – | 2 214 156 | 2 218 513 | 4 357 | 0,2 % |
| LMD | – | 583 301 | 580 656 | -2 644 | -0,5 % |
| MD | 36 500 | 41 662 | 54 278 | 12 616 | 30,3 % |
| NHD | – | 1 740 191 | 1 659 863 | -80 328 | 4,6 % |
| OED | – | 2 045 984 | 2 039 246 | -6 738 | -0,3 % |
| BLD | – | 371 537 | 371 562 | 25 | 0,0 % |
| KKD | – | 31 136 | 31 091 | -45 | -0,1 % |
| KRD | – | 1 092 717 | 1 077 276 | -15 441 | -1,4 % |
| FAD | – | 115 242 | 108 645 | -6 597 | -5,7 % |
| SD | 3 218 | 733 402 | 734 471 | 1 069 | 0,1 % |
| Total | 285 618 | 54 354 238 | 54 066 470 | -287 767 | -0,5 % |

I kjølvannet av den første gjennomgangen utarbeidet Nærings- og handelsdepartementet en handlingsplan, Tid til nyskaping og produksjon (2008). Denne rapporten inneholdt lite av forenkling innenfor Finansdepartementets område sett i forhold til de store administrative kostnadene for næringslivet knyttet til dette området.

Under statsråd Trond Giske har Nærings- og handelsdepartementet på nytt forsøkt å rette oppmerksomhet på forenkling, med et ambisiøst mål om forenkling tilsvarer netto reduksjon i administrative byrder på 10 mrd. kroner innen 2015. «Netto» betyr i denne sammenheng at dersom et forenklingstiltak medfører økte kostnader, er det netto besparelse som skal regnes med.

Nærings- og handelsdepartementet har også opprettet en side, www.enklerleger.no, der både folk og næringslivet kan komme med innspill. Næringsministeren har imidlertid svært få tiltak å komme med selv, foruten lempingen i revisjonsplikten som allerede er gjennomført etter press fra en samlet opposisjon.

Administrative byrder

Rambøll-rapporten fra 2010, utarbeidet for NHD, «Utvikling i næringslivets administrative kostnader», viser følgende fordeling under Finansdepartementets område:

Tabell 10.2 Kostnader per regelverksområde FIN 2006–2009 (tall oppgitt i tusen kroner)

| Regelverksområde | Omstillingskostnader | 2006 Administrative kostnader | 2009 Administrative kostnader | Endring i tusen kroner | Utvikling |
|---------------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------------|------------------------|-----------|
| Bank og skadeforsikring | – | 320 509 | 326 297 | 5 789 | 1,8 % |
| Direkte skatt | – | 3 553 933 | 3 128 646 | -425 287 | -12,0 % |
| Indirekte skatt | – | 673 714 | 673 704 | -10 | 0,0 % |
| Mva | – | 223 800 | 223 800 | 0 | 0,0 % |
| Pensjon og livsforsikring | – | 165 848 | 187 280 | 21 432 | 12,9 % |
| Regnskap og bokføring | – | 33 531 123 | 33 531 123 | 0 | 0,0 % |
| Rådgiving | – | 279 266 | 431 634 | 152 368 | 54,6 % |
| Statistikk | – | 69 544 | 58 151 | -11 393 | -16,4 % |
| Særavgiftsregelverket | – | 50 368 | 50 368 | 0 | 0,0 % |
| Verdipapir | 245 900 | 285 891 | 332 644 | 46 753 | 16,4 % |
| Total | 245 900 | 39 153 995 | 38 943 646 | -210 349 | -0,5 % |

Selskapslovgivningen ligger under Justis- og politidepartementet og utgjør administrative byrder på 1 230 mill. kroner i 2009, en nedgang på 0,5 pst. fra 2006.

De absolutt største administrative kostnadene knytter seg til regnskap, bokføring og skatt. Gjennomgangen fra 2006 viste at 98,7 pst. av kostnadene er knyttet til administrative krav som er av nasjonal opprinnelse. Kun en minimal andel kan henføres til EU-regulering m.m.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at de store ressursene som går med til skatterapportering taler for et enklere skattesystem. Lignings-ABC 2011/2012 er på over 1 400 sider, og det sier seg selv at korrekt etterlevelse er krevende for næringsliv og folk flest. Forslagsstillerne går i dette forslaget ikke inn på forenklingsforslag som anses å ha provenyvirkning av betydning, men vurderer snarere forenklinger i eksisterende regelverk som også regjeringspartiene burde kunne betrakte som fornuftige skritt mot et enklere system.

Statistikk og rapportering

Statistikkområdet er beheftet med langt lavere rapporteringskostnader enn direkte og indirekte skatt. Likevel trekkes det ofte frem av næringslivet som belastende rapporteringskrav til det offentlige.

Tilrettelegge innrapporteringsskjemaer

Mange undersøkelser er ikke relevante for en rekke virksomheter. Rambøll-rapporten utarbeidet for NHD (2008) avdekket at FoU-undersøkelsen ble sendt til en rekke bedrifter som ikke har FoU-aktivitet. Mange skjemaer inneholder dessuten en rekke spørsmål som ikke vedrører virksomheten. Her kunne innrapporteringsskjemaene vært tilrettelagt for statistikkrapportering, slik at bedriftene ikke hver

gang må gå igjennom listen med irrelevante spørsmål for driften.

Elektronisk kommunikasjon med Nav

I praksis har alle bedrifter med ansatte kommunikasjon med Nav. Rapportering fra bedriftenes side vil være langt mindre ressurskrevende med mulighet for elektronisk kommunikasjon med Nav, og bedriftene vil derved kunne spare ressurser. All utfylling og innsendelse av skjemaer i tilknytning til oppfølging av sykefravær og refusjon bør kunne foregå elektronisk. Dette bør være en del av EDAG-prosjektet (Elektronisk dialog med arbeidsgivere).

Erstatte kvartalsvis statistikkrapportering for utenrikshandel via IDUN med årlig statistikkrapportering

Det mest kostnadskrevende informasjonskravet er plikten til å rapportere om utenrikshandel. En lemning av byrden kunne vært å erstatte kvartalsvis statistikkrapportering for utenrikshandel via IDUN med årlig statistikkrapportering.

Tilpasse frister – lønnsstatistikk

Noen krav er også tyngende fordi de sammenfaller med travle perioder i bedrifters hverdag, som årsoppgjør. Eksempel på dette er rapportering av lønnsstatistikk som er lagt til begynnelsen av januar. Et enkelt grep ville være å flytte denne til slutten av januar. Videre kunne mange opplysninger som bedriftene plikter å rapportere i særskilte skjema vært hentet direkte fra næringsoppgaven.

Plikt til å gjenbruke registrerte opplysninger

Forslagsstillerne mener det er på tide å legge litt press på myndighetene og innføre plikt til å gjenbru-

ke registrerte opplysninger, slik at næringslivet ikke må rapportere de samme opplysningene flere ganger.

En rekke opplysninger om bedrifter er registreringspliktige. Det gjelder for eksempel Enhetsregisteret, Foretaksregisteret og Regnskapsregisteret. Det er bedriftene selv som er pålagt å sende inn og oppdatere disse opplysningene. Når en bedrift identifiserer seg med organisasjonsnummer overfor en offentlig myndighet, bør myndighetene (herunder de lokale) ikke ha adgang til å etterspørre opplysninger som allerede er innsendt og registrert.

Man bør således fjerne alle hjemler for offentlige myndigheter til å be bedriftene om opplysninger som allerede er offentlig registrert, så lenge bedriften oppgir organisasjonsnummer. Det bør videre lages systemer som gjør at bedriftene slipper å levere strukturstatistikk ved at opplysningene hentes fra næringsoppgaven.

Innrapportering, Altinn

Altinn

Altinn er myndighetenes løsning for innrapportering og dialog med bedriftene. Altinn gir bedriftene mulighet til å oppfylle en rekke oppgaveplikter elektronisk. Altinn har forenklet innrapporteringsarbeidet de siste årene, men løsningen har fortsatt et stort forbedringspotensial. Altinn er ikke alltid like brukervennlig, og i forkant av innrapporteringsfrister oppstår kapasitetsproblemer, slik at brukere ikke kommer inn på nettstedet. Det burde også være mer fleksible rutiner for å logge seg på Altinn, slik at daglig leder eller styreleder ikke nødvendigvis må signere.

«AltUT»

Altinn burde videreutvikles til å omfatte en sikker toveiskommunikasjon med næringslivet på ett samlet sted, «Altut».

Redusere antall koder i lønns- og trekkoppgaven og EDAG

Rapporteringen i lønns- og trekkoppgaven inneholder mange koder. Her bør det tas en gjennomgang med sikte på å redusere antallet koder.

Finansdepartementet iverksatte et lønnsprosjekt, som dersom det ble gjennomført ville gjort det mulig å endre lønnsrapporteringen slik at skatteetaten selv kunne generere lønns- og trekkoppgaver. Dette vil kunne frita arbeidsgivere fullt og helt for innberetning av lønns- og trekkoppgaver, men eventuelt kreve en kontroll av at skatteetatens rapporter er riktige. Årsoppgaven for arbeidsgiveravgift og terminoppgavene ville også bli overflødige. Skjemaet «Kontrolloppstilling over registrerte og innberettede beløp» kunne heller sendes skattemyndighetene på oppfordring.

Prosjektet lå imidlertid i bero en stund, men er nå i gang igjen som et forprosjekt for utforming av en ny felles kommunikasjonsordning for arbeidsgiveres rapportering – EDAG. Det er skatteetaten, arbeids- og velferdsetaten, Statistisk sentralbyrå og Brønnøysundregistrene som har gått sammen om dette tiltaket, som er omtalt i Prop. 1 S (2010–2011). Ordningen ventes å gi gevinster i form av redusert oppgavebyrde for arbeidsgivere ved at flere rapporteringsordninger blir samordnet og standardisert. Næringsminister Trond Giske opplyser i svar på spørsmål i Dokument 15:763 at det er anslått en årlig besparelse for arbeidsgivere på om lag 500 mill. kroner, og at besparelsen vil være avhengig av den endelige utformingen av løsningen, og derfor kan bli større enn først antatt.

Næringsoppgaven

Næringsoppgaven oppleves som krevende å fylle ut av mange bedrifter, og det kan argumenteres for at årsregnskapet isteden kunne legges ved selvangivelsen. Både rapportering for statistikkformål og andre skattemessige vurderingsregler med hensyn til regnskapet krever imidlertid utfylling av oppgaven. En bedre samkjøring av skattemessige og regnskapsmessige vurderings- og periodiseringsregler ville imidlertid kunne lette byrden. Dette ville også skape mindre behov for skjemaet for spesifikasjon av forskjeller.

Næringsoppgavens side 4 for fordeling av personinntekt på næringer er i mange tilfeller komplisert. NARF tar til orde for at man isteden kan levere en oppgave per næring istedenfor at regnskaper fra forskjellige næringer må slås sammen til én, for så å splitte virksomhetsinntektene per næring. Formålet er å beregne personinntekt per næring. Alternativt kan reglene om personinntekt endres, slik at man ser de ulike næringene under ett.

Toll

Terminvise deklarasjoner

Fortollingssystemet tilordnes en betydelig del av regelverket og skjemaet for næringsdrivende. En betydelig forenkling kunne bestå i at man ikke plikter å fylle ut varedeklarasjoner for hver inn- eller utførsel, men går over til terminvise deklarasjoner.

Enklere skatteregler

På skatteområdet er det en rekke regler som er vanskelige å forholde seg til for næringslivet. I 2008-rapporten om kartlegging av næringslivets administrative kostnader antok NARF at de mest fordyrende områdene trolig knyttet seg til fradragsrett for representasjonskostnader, fradragsrett for kontingenter, skattefrihet for renter på tilgodehavende, ikke fradragsrett for renter på restskatt, beregningen av inntektstillegg for privat kjøring av næringsbil og perio-

diseringsforskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig behandling.

Kontingenter

Skatteloven §§ 6-18 til 6-20 inneholder kompliserte regler knyttet til begrensning i fradragsrett for kontingenter. Dette er arbeidskrevende å følge opp. En forenkling er å innføre fullt fradrag for kontingenter, eventuelt at det innføres en samlet beløpsgrense. Provenyet av et fullt fradrag er forespurt Finansdepartementet i spørsmål 54 fra finanskomiteen/Fremskrittspartiets fraksjon til statsbudsjettet for 2010, og Finansdepartementet opplyser at de ikke har tallgrunnlag for å beregne dette.

Innføring av direkte fradragsføring av kostnader til FoU

Direkte fradrag for FoU fører til at de næringsdrivende slipper å ta stilling til om det foreligger aktiviseringsplikt. Forslaget innebærer en forenkling og en gunstigere skattemessig behandling av FoU-kostnader. Forslaget innebærer at man får skatteregler på dette området som er mer konkurransedyktige i forhold til Norges naboland.

Periodiseringsforskjeller mellom skatte- og regnskapsmessig behandling

Spesifikasjon av skatte- og regnskapsmessige forskjeller er arbeidskrevende, og reglene burde gjennomgås med tanke på forenkling.

Representasjonskostnader

Ifølge skatteloven § 6-21 er representasjonskostnader ikke fradragsberettigede, men det er gitt omfattende unntak dersom visse betingelser er oppfylt, som maksimalbeløp per person og at det ikke kan nyttes vin eller brennevin til maten. Dersom én av betingelsene brytes, som at én bestiller vin til maten, blir bespisningen i sin helhet avskåret fra skattefradrag. Mange av disse forutsetningene er utidsmessige og kompliserer etterfølgelsen av regelverket.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at representasjon bør være fradragsberettiget opp til et visst beløp, og at betingelsene for fradragsberettigelse forenkles betydelig.

Revisjon

Terskelverdiene for revisjonsplikt regnes på konsolidert basis

Når ethvert morselskap alltid er pålagt revisjon, betyr dette for det første at forenklingsgevinsten blir lavere enn ellers fordi de må revideres og for det andre at det i realiteten langt på vei må gjennomføres revisjonshandlinger også i datterselskaper som ellers er unntatt revisjonsplikt.

Ifølge Prop. 51 L (2010–2011) er det nesten 17 000 morselskap blant de 136 100 aksjeselskapene som ellers oppfylder vilkårene for å kunne fravelge revisor. Ved å gjennomføre forslagsstillerne forslag vil for det første disse 17 000 selskapene kunne fravelge revisjon.

Disse 17 000 selskapene har per definisjon minst 17 000 datterselskaper, som etter gjeldende regler altså langt på vei må revideres til tross for fravalgsretten. Revisjonshandlingene kan for manges vedkommende bli såpass omfattende at det er lite å spare på ikke å velge full revisjon, og for disse har reglene om fravalg ingen reell virkning. Små konsernselskaper bør derfor vurderes samlet når det gjelder revisjonsplikt, slik at det ikke blir åpnet for tilpasning ved å dele opp omsetningen mv. på ulike selskaper.

Fjerne revisjonsplikten for små ANS

Regjeringens forslag til redusert revisjonsplikt fritar fra 2011 aksjeselskaper som oppfylder følgende kumulative krav fra revisjonsplikt: 1) Årlige driftsinntekter mindre enn 5 mill. kroner, 2) Balansesum mindre enn 20 mill. kroner, og 3) Gjennomsnittlig antall ansatte som ikke overstiger ti årsverk.

Ansvarlige selskap med mer enn fem ansatte er derimot fortsatt pliktig til å velge revisor. Forslagsstillerne er av den oppfatning at revisjonsplikten også bør gjøres valgfri for ansvarlige selskap med flere enn fem ansatte og mindre enn 5 mill. kroner i omsetning.

La stifterne bestemme om årsregnskapet skal revideres

Ved stiftelsen av nye aksjeselskaper bør det være opp til stifterne om selskapet skal ha revisor. Styret har ansvar for at selskapets regnskap er under «betryggende kontroll», jf. aksjeloven § 6-12, men for det første nødvendiggjør ikke det at regnskapene revideres, og for det andre kan personer som vil ha revisjon, la være å la seg velge til styremedlem.

At stifterne velger bort revisjon, behøver ikke bety noe for de mulighetene loven gir for å innføre revisjon senere, f.eks. for styret eller generalforsamlingen.

De senere årene er det oftest stiftet 11–14 000 nye aksjeselskaper årlig. Fravalgsandelen blant de nye selskapene er høy, selv relativt tidlig etter at ordningen ble innført. Det er derfor grunn til å tro at man gjennom dette vil oppnå at flere tusen styrevedtak hvert år blir overflødige. Forslaget ble også fremsatt av et enstemmig lovutvalg i NOU 2008:12.

Revisors særattestasjoner

Revisors særattestasjoner ble behandlet av revisjonspliktutvalget (NOU 2008:12 punkt 3.4), men da kun i forbindelse med opphør av pliktig revisjon. Ved

behandlingen av lovforslaget som fulgte opp utredningen, ba en enstemmig finanskomité regjeringen om å foreta «ein gjennomgang av særattestasjonskrava, for å vurdere om kontrollgevinsten overstiger kostnadene for næringslivet».

Regnskap og bokføring

Oppheve krav om årsberetning for småbedrifter

Hensikten med årsberetningen er å gi tilleggsopplysninger og forklaringer til regnskapet på et overordnet nivå. For småbedrifter er det snakk om opplysninger som enten er irrelevante eller stort sett har liten interesse for regnskapsbrukere. For mange bedrifter går arbeidet med årsberetningen nesten utelukkende ut på å finne formuleringer som oppfyller lovens krav, slik at revisor kan godkjenne dem. Som sådanne har opplysningene som regel liten verdi for de minste selskapene.

Oppheving av kravet vil også føre til at revisjon, for de selskapene som har revisor, blir billigere.

EUs regnskapsdirektiv krever ikke at småbedrifter må utarbeide årsberetning.

Oppheving av kravet vil merkes av alle småbedrifter, som vil slippe å utarbeide, eventuelt å få det revidert, hvert år. Antall bedrifter som slipper kravet er avhengig av hvor grensen settes.

Forenklinger innen bokføring

Reglene i tilknytning til bokføring inneholder en rekke krav som er tyngende, men ikke nødvendigvis optimalt utformet eller innrettet. Regelverket inneholder også uklarheter. Bokføringsstandardstyret i Norsk Regnskapsstiftelse utarbeidet i 2008 tre delrapporter, der del 2 særlig tok for seg forenklinger og forslag til endringer innen bokføringsloven og bokføringsforskriften, heretter kalt «delrapport II».

Slik bokføringsloven § 5 nå lyder er det et krav at spesifisering skal utarbeides løpende. Dette bør endres slik at spesifisering kan utarbeides på forespørsel (delrapport II, Kap. 7). Et produksjonskrav slik det er i dag, er unødig kostnadskreven i forhold til nytteverdien, først og fremst grunnet merarbeid ved produksjon av spesifiseringene, og at de utarbeidede spesifiseringene krever uforholdsmessig stor lagringskapasitet.

Bokføringsstandardstyret anbefaler at krav til elimineringer ved utarbeidelse av konsernregnskap bør presiseres (delrapport II, Kap. 8). Man bør tillate at kontobok sløyfes dersom det blir benyttet annet betryggende system for registrering av mellomværende mellom fordringshavere og skyldnere i kunde- og leverandørspesifiseringen (delrapport II, Kap. 9).

Videre bør det tillates som alternativ til å utarbeide kundespesifisering at spesifisering av kontantsalg gjøres ved å fremlegge kopier av salgsdokumentasjonen per kunde (Bokføringsstandardstyrets anbefaling

(delrapport II, Kap. 10)). Bokføringsforskriften må også spesifisere begrepet «andre relevante behandlingskoder» (delrapport II, Kap. 13).

Man bør avklare om prosjektregnskap må utarbeides, eller kun kan utarbeides på forespørsel (delrapport II, Kap. 14). Videre bør det avklares hva som skal dokumenteres av sporbarhet i regnskapssystemet (delrapport II, Kap. 15).

Det anbefales at man lar bokføringsforskriften åpne for bokføring i lokal valuta selv om denne ikke er i samsvar med filialens funksjonelle valuta (delrapport II, Kap. 17).

Gjeldende bestemmelse om dokumentasjon av balansen er uklar med hensyn til om årsregnskapet skal dokumentere skattemessige verdier i tillegg til de regnskapsmessige. Dette bør avklares slik at alle slike balansmessige verdier dokumenteres (delrapport II, Kap. 20).

Det anbefales å klargjøre bokføringsforskriften slik at det fremgår at bokføringspliktige fritt kan velge oppbevaringsmedium (delrapport II, Kap. 25).

Forslagsstillerne velger å ikke fremme alle disse detaljerte forslagene direkte, men be om at forslagene gjennomgås med sikte på forenkling gjennom regelforbedringer.

Aksjelov

Hendelsesbetinget innrapportering istedenfor aksjonærregisteroppgaven

Aksjonærregisteret har til formål å holde oversikt over aksjonærene i norske aksjeselskap 31. desember hvert år. I tillegg skal det gi aksjonærene oppgave over formue, inntekt og skjermingsfradrag etter skattesystemet. NARF har tatt til orde for hendelsesbetinget innrapportering av aksjonæropplysninger, slik at innrapporteringen skjer når det skjer endringer i aksjekapitalen, aksjonærmassen m.m. En slik rapportering vil være effektiv da den innebærer å melde inn informasjonen samtidig som den også må registreres av selskapet selv. Eventuelt kan også aksjonærregisteret erstatte aksjeeierboken slik at man oppnår ytterligere forenklingseffekt.

Fjerne kravet til åpningsbalanse ved stiftelse av aksjeselskap

Innholdet i åpningsbalansen fremgår allerede av stiftelsesdokument med vedlegg. Åpningsbalansen fremstår derfor som overflødig og det er dobbeltarbeid å utarbeide den. For stiftelse ved kontantinskudd bekrefter revisor/bank dessuten at aksjeinskuddet er innbetalt. Det blir dessuten dobbeltbekreftelse når det er nødvendig med revisorerklæring også for åpningsbalansen.

De senere årene er det oftest stiftet 11 000–14 000 nye aksjeselskaper årlig. Fjerning av kravet til åpningsbalanse vil derfor gjelde mange stiftere, som

antagelig allerede har tilstrekkelig arbeid og kostnader i oppstartsfasen.

Aksjeeiervedtak uten møte

Det finnes rundt 220 000 aksjeselskaper, som alle hvert år må holde ordinær generalforsamling. I tillegg holdes det hvert år ekstraordinær generalforsamling i mange selskaper.

Antagelig har flere titusener av aksjeselskaper bare én eier. Nær halvparten av selskapene har bare ett styremedlem. Hovedsaken for ordinær generalforsamling er normalt å sørge for eiernes godkjennelse av årsregnskapet og årsberetningen. Enklere regler for aksjeeierbeslutninger vil for det første gjøre det lettere å treffe aksjeeiervedtak uten ekstern bistand, all den tid man i slike selskaper kan se helt bort fra 10–15 paragrafer i aksjeloven. Dessuten vil omfanget av papirarbeidet bli betydelig redusert. Også for datterselskaper i konsernforhold vil en slik forenkling bety redusert papirarbeid.

Hovedregelen i aksjeloven bør derfor være at eierne treffer vedtak skriftlig, uten at det er nødvendig å holde noe møte som det må innkalles til. Adgangen til dette i dag, aksjeloven § 5-10, er for tungvinn til at den kan brukes i praksis. Allerede i dag gjør mange selskaper unntak fra reglene i loven om generalforsamlinger, men denne enklere fremgangsmåten bør være uttrykkelig regulert i loven slik at selskapene og eierne kan være sikre på at slike vedtak er gyldige.

Samordning av aksjeeierbok og skatteetatens aksjonærregister

Ved eierskifte skal den nye eieren melde ervervet til selskapet, som skal føre eieren inn i aksjeboken. Ved ligningen skal selskapet sende inn aksjonær oppgaven og aksjeeierne skal kontrollere/sende inn opplysninger om aksjer som er realisert i inntektsåret eller som eies ved utgangen av inntektsåret.

I noen grad innebærer aksjeloven og ligningsloven dobbelrapportering, selv om f.eks. aksjeeiere gir informasjon til skattemyndighetene som er selskapet uvedkommende. Man bør derfor vurdere om det er mulig å samordne de to registerne, i alle fall for selskaper som ønsker det.

De 220 000 aksjeselskapene er forpliktet til å føre aksjeeierbok og til å sende inn Aksjonærregister oppgaven. Selv om det i mange selskaper ikke finner sted eierskifter, vil det være forenklingsgevinst allerede ved at styrene ikke trenger å føre egen aksjeeierbok.

Forenkling og modernisering av aksjeloven

Aksjeselskapsformen er den mest brukte foretaksformen i Norge. Aksjelovens regler er derfor av stor betydning for næringsdrivende i Norge, og det er viktig å påse at reglene sikrer gode rammevilkår for

dem som har interesser knyttet til denne foretaksformen. Hovedtyngden av aksjeselskapene er små og mellomstore bedrifter. Man må derfor se til disse selskapenes behov og sørge for at reglene i aksjeloven er godt tilpasset disse selskapene. Selv om aksjeloven skal ivareta og balansere flere og til dels motstridende interesser, bør man sikre at reglene ikke legger unødvendige byrder på selskapene.

Justis- og politidepartementet bestilte derfor en utredning av advokat Gudmund Knudsen. Dette arbeidet gikk under betegnelsen Knudsen-utvalget. Rapporten var ferdig i januar 2011. Et viktig siktemål med utredningen var å vurdere endringer av aksjeloven med sikte på forenklinger og med sikte på at reglene skal være godt tilpasset behovene for de små og mellomstore selskapene. Utredningen inneholder mange konstruktive og forbedrende forslag, og det er viktig at det holdes trykk på arbeidet med gjennomføring.

Det er også en del ressursbesparende forenklinger som kan gjøres innen rapportering. Det kan innføres hendelsesbasert rapportering for aksjonærregister oppgaven, slik at man ikke behøver å rapportere om det ikke har vært hendelser. Elektronisk valg av ansattes styrerepresentanter er et ytterligere forenklingstiltak. Det kan også lempes på krav til åpningsbalanse ved stiftelse og ved omdanning fra aksjeselskap og allmennaksjeselskap og revisorerklæring på denne.

Andre forenklinger

Samordnet registrering av foretaksnavn, varemerke og domenenavn

Problemet med dagens system er at søker risikerer å miste retten til å bruke det ønskede merket som både varemerke, foretaksnavn og domenenavn. Dette er fordi useriøse aktører har gjort det til en virksomhet å typisk snappe opp nye foretaksnavn og varemerker for så å registrere dem som domenenavn, for deretter å forsøke å selge domenenavnet til den som i utgangspunktet ønsket å bruke det. Selv om det finnes klageordninger, er dette et misbruk som enkelt kunne vært unngått ved innføring av forslagsstillerens forslag.

Oppheve omstillingsloven

Formålet med loven er å redusere de negative konsekvensene for ansatte og lokalsamfunn, herunder å vurdere tiltak for videre drift, når det er snakk om å legge ned bedrifter med flere enn 30 ansatte.

Da loven ble forberedt, antok departementet at det ville ta fra ett til tre dagsverk å utforme melding om nedleggelse. I tillegg ble det antatt at fylkeskommunene ville bruke to dagsverk på saksbehandlingen. Den samfunnmessige nytten ble antatt å primært være større åpenhet ved omstillingsprosesser.

Etter det forslagsstillerne kjenner til, er virkningene av loven ikke evaluert. Heller ikke er forslagsstillerne kjent med at målet med loven er nådd.

Reversere kravet om at melding til konkurransemyndighetene skal inneholde navnet på de fem viktigste konkurrenter

I 2008 ble konkurranseloven § 18 (2) e) endret slik at kravet om at meldingen til konkurransemyndighetene skal inneholde navnet på de fem viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedene for de involverte foretakene, ikke lenger er begrenset til markeder hvor markedsandelen er over 20 pst. som følge av en fusjon. Utvidelsen øker kravet til rapportering og bør reverseres.

Forenklingsforslag

Med bakgrunn i foranstående avsnitt fremmes følgende

f o r s l a g :

Statistikk og rapportering

1. Stortinget ber regjeringen legge skjemaene for statistikkrapportering til rette slik at spørsmål som ikke vedrører virksomheten, ikke stilles gjentatte ganger.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at innsendelse av skjemaer i forbindelse med oppfølging av sykefravær kan skje elektronisk.
3. Stortinget ber regjeringen erstatte kvartalsvis statistikkrapportering for utenrikshandel via IDUN med årlig statistikkrapportering.
4. Stortinget ber regjeringen innføre plikt til å gjenbruke registrerte opplysninger, slik at næringslivet ikke må rapportere de samme opplysningene flere ganger, og herunder sørge for systemer som gjør at bedriftene slipper å levere strukturstatistikk ved at opplysningene isteden hentes fra næringsoppgaven.
5. Stortinget ber regjeringen flytte fristen for rapportering av lønnsstatistikk fra begynnelsen av januar til slutten av januar.

Innrapportering, Altinn

6. Stortinget ber regjeringen sørge for forbedring av Altinn og fremme forslag om enklere rutiner for å logge seg på Altinn slik at daglig leder eller styreleder ikke nødvendigvis må signere.
7. Stortinget ber regjeringen utvide Altinn med «Altut», dvs. sikker elektronisk toveiskommunikasjon med næringslivet ett samlet sted.
8. Stortinget ber regjeringen snarest sørge for hendelsesbetinget innrapportering på lønnsområdet

for skattetrekk, påleggstrekk og arbeidsgiveravgift, herunder i hvilken grad dette innebærer forenklinger for næringslivet.

9. Stortinget ber regjeringen gjennomgå antallet koder i lønns- og trekkoppgaven med sikte på å redusere antallet koder.
10. Stortinget ber regjeringen påskynde EDAG-prosjektet med sikte på å redusere omfanget av skjemaer, slik at skatteetaten genererer lønns- og trekkoppgaver selv og at dette skjemaet samt årsoppgave for arbeidsgiveravgift, terminoppgaver for arbeidsgiveravgift og skattetrekk og kontrolloppstilling over registrerte og innberettede beløp kan fjernes.
11. Stortinget ber regjeringen frembringe enklere og bedre løsninger for side 4 i næringsoppgaven for fordeling av personinntekt på næringer.

Toll

12. Stortinget ber regjeringen begrense næringslivets rapportering til tollvesenet ved at man ikke plikter å fylle ut varedeklarasjoner for hver inn- eller utførsel, men går over til terminvise deklarasjoner.

Enklere skatteregler

13. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forenkle fradragsordningen for kontingenter og ber om en vurdering om det i større grad kan brukes sjablongregler med et beløpsmessig tak.
14. Stortinget ber regjeringen innføre direkte fradragsføring for FoU-kostnader.
15. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjennomgå reglene i skatteloven med sikte på å redusere vurderingsforskjeller i forhold til regnskapsmessige vurderinger.
16. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at representasjon er skattemessig fradragsberettiget opp til et passende beløp rundt dagens nivå og at betingelser for fradragsrett forenkles.

Revisjon

17. Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om at terskelverdiene for revisjonsplikt skal beregnes på konsolidert basis, slik at man ser omsetning, balansesum og antall årsverk samlet for selskap som kontrolleres gjennom samme eierskap. Formålet er at også morselskap i små konsern skal unntas fra revisjonsplikten.
18. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at revisjonsplikten for ansvarlige selskap med flere enn fem ansatte og mindre enn 5 mill. kroner i omsetning oppheves.
19. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å la stifterne av små selskap bestemme om årsregnskapet skal revideres.

20. Stortinget ber regjeringen gjennomgå revisors lovpålagte særattestasjoner med sikte på å fjerne dem som ikke forsvarer kostnad i forhold til nytte.

Regnskap og bokføring

21. Stortinget ber regjeringen vurdere å oppheve krav om årsberetning for småbedrifter.
22. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og gjennomføre fornuftige forenklinger i henhold til Bokføringsstandardstyrets anbefalinger.

Aksjelov

23. Stortinget ber regjeringen innarbeide hendelsesstyrt rapportering for aksjonærregisteroppgaven.
24. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne kravet til åpningsbalanse ved stiftelse av selskap.
25. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en hovedregel i aksjeloven om skriftlig

saksbehandling, samt mer fleksible regler for hva som regnes som møte.

26. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å samordne aksjeeierbok og skatteetatens aksjonærregister.
27. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag om å gjennomføre fornuftige forenklinger i henhold til Gudmund Knudsens-utvalgets anbefalinger.

Andre forenklinger

28. Stortinget ber regjeringen sørge for samordnet registrering av foretaksnavn, varemerke og domenenavn.
29. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve omstillingsloven.
30. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å reversere kravet om at melding til konkurransemyndighetene skal inneholde navnet på de fem viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedene for de involverte foretakene.

11. april 2012

